

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

VI. Vtrùm possit dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe ex
defectu doloris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

non tollit sufficientiam motui ad omnia peccata vitanda: sufficit enim quod quantum est de se, sufficiens sit, licet hic, & nunc per accidens propter ignorantiam, vel inaduertentiam non possit conducere ad vitandum aliquod peccatum.

61. Sic etiam fatendum est, motuum contritionis ex Dei dilectione super omnia sufficere ad vitandum omne peccatum: & tamen, si aliquis ex ignorantia putaret, aliquod peccatum manens peccatum, & illicitum non displicere Deo, sed placere, non posset ex amore Dei moueri ad vitandum illud peccatum. Item si aliquis ex inaduertentia non attendat, nec aduertat, quod mendacium displicet Deo, licet aduertat ad malitiam propriam mendacij, & peccet venialiter; non tamen potuit hic, & nunc retrahi ab illo peccato committendo ex motu dilectionis Dei, cum non aduertet, id displicere Deo. Et tamen nemo dicit, motuum dilectionis Dei super omnia non sufficere ad propositum vniuersale, & efficax circa omnia peccata venialia: quia nimirum illud motuum, quantum est de se, extenditur ad omnia, & potest per se loquendo singula impedire, seclusa ignorantia, vel inaduertentia, ut dictum est.

62. Dixi etiam supra, posse nos ex desiderio alicuius finis eligere omne id, quod est utile ad illum finem consequendum, nisi aliunde specialiter repugnet talis electio: potest enim aliunde repugnare. Vt si aliquis putaret necessarium, vel utile, esse ad suam salutem habere odium suae salutis: non posset quidem ex desiderio, vel amore salutis concipere odium eiusdem salutis; quia id specialiter repugnat: haberet enim simul amorem, & odium suae salutis. Amorem quidem quia ex amore, & desiderio suae salutis moueretur ad procurandam illam per tale medium: ergo haberet actu amorem suae salutis. Haberet item odium salutis, cum ex desiderio salutis conciperet odium eiusdem salutis; qui dno actus cum sint impossibiles ex parte obie. cti non posset ex amore salutis moueri homo ad tale medium eligendum. Posset tamen ex desiderio salutis auferre se ad patiendum infernum: quia ipsa oblatio non est amor inferni, nec odium salutis; sed permissio illius, eo quod sciam, illam permissio- nem, & oblationem ex parte mea esse medium ad vitandum infernum: sicut in exemplo posito posset aliquis ex desiderio vitae offerre se ad mortem, quia praesciret, illam oblationem esse medium efficax ad vitam, & liberationem consequendam.

63. Obiicit tertio, qui dolet de peccato ex efficaci amore salutis aeternae, solum habere virtualem voluntatem mediorum, quae necessaria sunt ad eandem salutem, sed ad vitandam damnationem, non est medium necessarium vitare postea hoc peccatum hic, & nunc: sufficit enim, vel vitare illud, vel saltem postea delere illud per penitentiam: ergo in illa detestatione non includitur propositum vitandi peccata in futurum, sed vel vitandi, vel delendi postea illa per penitentiam.

Repondetur negando minorem, si salus aeterna consideretur in ordine ad me; nam licet Deus possit me saluare, etiam si ego peccem, & possit dare mihi tempus penitentiae; id tamen non est in mea potestate: quare si ego volo efficaciter saluari, volo non peccare, quia volo non ponere tale impedimentum, quo posito, non sit in mea potestate saluari. Sicut si vis efficaciter viuere, non proiciis in mare vnicum panem, quem habes ad vitam, licet scias, quod Petrus dabit fortasse tibi dimidium tui panis; id enim non est in tua potestate.

64. Dices; si aliquis sciret, se esse praedestinatum
P. Ioan. de Lugo de Penitentia

ex reuelatione, hic saltem in dolore de peccatis ex metu gehennae, non includeret virtualiter tale propositum. Cum enim sciret se, si postea, laberetur deleturum tandem illa peccata per penitentiam non apprehendit, tanquam medium necessarium ad salutem, vitare peccatum subsequens: quia etiam si non videret illud, non subit periculum damnationis.

Respondetur, etiam in illo casu includi propositum in dolore ex motu attritionis: nam sicut dolet homo de peccatis praeteritis ex eo motu, non quia propter illa damnandus sit, (iam enim scit, se non damnandum propter illa) sed quia ex se attulerunt periculum & causam condignam damnationis aeternae, quod periculum, & quam causam odio efficaciter habet sic eodem odio prosequitur quodcumque aliud peccatum subsequens, quod ex se afferat idem periculum, & eandem causam damnationis aeternae; ubi enim est idem motuum, necesse est (ut diximus,) quod actus efficaciter tendens, & absolute in illud, tendat etiam virtualiter in omnia, quae necessaria sunt ad illud, vel comprehenduntur sub illo.

SECTIO VI.

Vitam posse dari Sacramentum penitentiae validum, & informe ex defectu doloris.

AD complementum doctrinae traditae in sectionibus praecedentibus, necesse omnino est tractare hoc punctum, qui si dolor de peccatis est necessarius, tanquam pars Sacramenti, si qui videtur, non posse Sacramentum absque illo subsistere, & per consequens non posse dari Sacramentum validum, & informe, hoc est, absque collatione gratiae iustificantis: haec enim confertur, quoties non adest obex: obex autem aufertur per dolorem de peccatis, praesertim cum in dolore dixerimus contineri virtualiter propositum non peccandi, quando est ex motu vniuersali. Est autem haec quaestio satis celebris inter Theologos antiquiores, & recentiores, qui omnes in duas sententias principales diuisi sunt.

66. Prima negat vniuersaliter, posse vquam contingere, quod detur hoc Sacramentum validum, & non ponat statim affectum gratiae sanctificantis. Auctores huius sententiae non conueniunt inter se: Quidam enim dicunt id repugnare, eo quod quomodocumque ponatur confessio, & absolutio etiam absque dolore, vel saltem absque perfecto dolore, potest causare gratiam sanctificantem: quae sententia tribui solet Soto, sed contra eius mentem id esse, probat late P. Vasquez in praesenti quaest. 92. art. 1. dub. 1. ubi tamen pro illa affert Rosellam, & Angelum. Potest etiam afferi Vega lib. 13. in Trident. cap. 26. 34. & 36. qui vult, attritionem falsam, sed inuincibiliter existimata veram sufficere ad valorem, & effectum huius Sacramenti. Sed haec sententia clare reicitur ex supradictis, & ex Trident. sess. 14. cap. 4. & alibi exigente semper ad iustificationem, veram penitentiam, & dolorem peccatoris, sine quo non remittitur peccatum personale.

67. Alij aliter amplectuntur illam sententiam dicentes dolorem illum, qui est pars essentialiter requisita ad valorem huius Sacramenti, esse dolorem perfectum, atque adeo simul esse dispositionem sufficienter ad gratiae effectum consequendum, nec posse inueniri vnum; sine alio; quare nullum Sacramentum penitentiae erit validum, quod non
T 3 complet.

cōstet, tanquam ex parte essentiali, ex dolore, qui disponat sufficienter ad iustificationē. Hanc sententiam tenent Adrian. Maior, Gabriel, & Ioannes Medina, quos refert, & sequitur Vasquez, ubi supra art. 2. *dub. unico*. Eadem sequitur P. Coninch, in *presenti disp. 4. dub. 1.* P. Stephan. Fagundez, in *secundo Ecclesia precepto lib. 2. cap. 7.* ubi alios affert & eam sequuntur plures Recentiores.

68.
Secunda af-
firmat.

Secunda sententia principalis concedit, hoc Sacramentum aliquando dari validum, sed informe, hoc est, sine effectu gratiæ sanctificantis. Hanc docet S. Thom. in 4. d. 17. q. 3. art. 4. *quest. 1.* & Thomistæ communiter, Capreolus, Palud. Cazieran. Soto, Cano Ledesma, Sylvest. Richard quos affert Suarez in *presenti disp. 20. sect. 3.* qui eandem ex parte sequitur, & hanc etiam amplectuntur communiter Recentiores Thomistæ, & Henrici. l. 2. de *pœnit. c. 11. §. 3.* & Card. Tol. l. 1. *summa c. 10. §. tertius casus est*, & alij quos refert, & sequitur Antonin. Dian. tom. 1. tr. 3. *miscell. resol. moral. resol. 31.* qui omnes consequenter docent, talem confessionem validam non esse postea rependendam; sed solum explicandum in alia confessione defectum illum prioris confessionis, si fuit graviter culpabilis.

69.

Auctores etiam huius sententiæ non vno modo, sed diversissimis eam explicant, & defendunt. Aliqui primò dicunt, id contingere, quando fit, confessio sine dolore, quam adhuc esse validam, & non rependendam, docuit Bernard. de Gamma-cicatus à Capreolo in 4. d. 17. *quest. 2. ad argumenta Gohfredi*. Alij dicunt, cum defectum debere ignorari à pœnitente inuincibiliter. Alij dicunt, ignorantiam non obstat, etiam culpabilem. Alij, sufficere, si pœnitens accuset se de illo defectu doloris in eadem confessione. Alij dicunt, casum contingere, quando confessio fit cum dolore aliquo, sed imperfecto, & inefficaci; & in hoc etiam potest esse eadem diversitas de defectu doloris efficacis ignorato inuincibiliter, vel non ignorato, vel manifestato in eadem confessione. Auctores pro singulis modis dicendi videri possunt apud Suarez, & Vasquez, locis citatis.

70.

Hi omnes modi explicandi reiciuntur efficaciter ex doctrina Concilij Tridentini, & Florentini, in quibus assignatur, tanquam pars necessaria huius Sacramenti contritio, vel attritio, quibus nominibus non intelligitur dolor, & propositum imperfectum, seu velleitas, quædam, sed voluntas firma, & absoluta, vt constat ex eodem Tridentino *dist. sess. 14. cap. 4.* ubi contritio, quæ est pars Sacramenti, definitur, *animi dolor & detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero*, qui autem solum habet velleitatem non peccandi, & displicentiam simplicem in præteritis, non habet propositum non peccandi, nec detestatur propriè peccata, cum in ipsis actu placeat, & illa absolute approbet. Quod autem ignoretur ille defectus, parum refert; quia dolor existimatus, non est verus dolor, nec verum propositum, quare sicut aqua existimata etiam inuincibiliter non est materia sufficiens baptismi, si reuera est vinum & non aqua, sic nec dolor existimatus erit materia sufficiens Sacramenti pœnitentiæ, si non est verus dolor licet ob inculpabilem ignorantiam excusetur homo à noua culpa in illa confessione facta sine dolore.

71.

Vnde secundò argui potest cōtra illos Auctores, quia si reuera potest dari tota materia valida huius Sacramenti absq; vero dolore, & proposito efficaci; sequeretur esse etiam Sacramentum validum, quantumcumque pœnitens aduerteret suū defectum,

& scienter cōfiteretur absq; illo dolore, nam tunc ra daretur tota materia, quæ reperitur in casu ignorantia, scilicet, dolor imperfectus cum cōfessione peccatorum; ergo hæc materia est sufficiens, eadem sēper erit, sufficiens, ad cōstituendum Sacramentū validum; etiam si ob aduerentiam pœnitens peccaret tunc mortaliter, quomodo non peccaret, quando id non aduerteret.

Argumenta verò, quibus in hoc dicendi modo adducti sunt ij Auctores facillimè dissoluntur. Primò arguitur, quia si ad valorem Sacramenti requiritur verè dolor perfectus, redderetur pœnitentes nimio solliciti de repetendis confessionibus, in quibus facile est defuisse talem dolorem, Respondetur, si bona fide facta est confessio, postea etiam durante eadem bona fide, nullum esse periculum; nam etsi reuera fuerit inualida; per sublequentem tamen confessionem dimittentur illa priora peccata indirectè. Cæterum si postea apertè constiterit defectus printis confessionis, nō mirum, quod oporteat eam repetere, sicut si constet de defectu iurisdictionis in confessario, qui eam audiuit.

Secundò arguitur, quia alia Sacramenta possunt esse valida, & sine fructu: cur ergo non etiam hoc? Respondetur discrimen esse, quod alia Sacramenta non habent pro materia ipsum dolorem, hoc autem habet dolorem pro materia intrinsecam, vnde non mirum, quod non possit dari Sacramentum sine fructu, quia eo ipso habet suam materiam, quæ est dispositio sufficiens ad fructum Sacramenti.

His ergo explicandi modis relictis P. Suarez, *lib. 5.* aliter defendit illā secundam sententiam, in eo scilicet casu, quo aliquis, quæ cōmiserit duplex peccatum mortale v.g. alterum furti, alterum odij, confitetur peccatum furti, de ipsoque dolo propter specialem turpitudinem & fecerit furti, de peccato autem odij non dolo, nec illud confitetur, quia illius inuincibiliter est oblitus; in quo casu cū homo apponat materiam, scilicet, confessionē formaliter integram, & dolorem efficacem cū proposito absoluto, nihil videtur desse ad hoc, vt adueniente absolutione, fiat verum, & validū Sacramentum, & tamen non confertur gratia, quia datur obex peccati odij non retracti per dolorem aliquem formaliter, aut virtualiter: nam dolor de facto, cū sit ex speciali motu turpitudinis propriæ furti, vt supponimus, non potest extendi virtualiter ad peccatum odij, quod illam turpitudinem non participet, sed aliā diuersam: vnde remitti non potest etiam indirectè per tale Sacramentum, vt constat: atque adeo Sacramentum in hoc casu erit validum & informe.

Hanc sententiam posteriores Theologi impugnare conati sunt, & quidem P. Vasquez, cuius tractatus de pœnitentia postea aditus fuit, huius sententiæ non meminit, nec contra illam aliquod argumentum affert, nec ad eius fundamentum aliquid responderet: quia nimirum, quo tempore illum tractatum composuit P. Vasquez, nondum viderat hanc Suariz sententiam, quæ nondum fuerat in lucem edita P. Fagundez *ubi supra*. Primò quia dolor ille de furto, si attritio est supernaturalis extenditur virtualiter ad peccatum odij, cum odium etiam sit offensam Dei: quare sicut actus charitatis virtualiter continet dolorem de peccatis quibuscumque, sic attritio illa disponit sufficienter ad remissionem peccati, cuius pœnitens non recordatur. Sed hic auctor: dum hoc argumentum multiplicatis verbis replicat, non videtur ad mentem, & rationem Suariz attendisse, qui fanè loquitur in casu,

casu, quo poenitens dolet de furto, nō præcisē quia est offensa Dei, vt sic, sed quia habet talem speciale turpitudinem contra virtutem naturalem, vel infusam iustitiæ quod sanē motiuum ad alia peccata non extenditur, vt constat. Adde, etiam si dolor esset de vno peccato, vt offensio Dei, nō fieret hoc, quod extendetur virtualiter ad omnia alia peccata. Posset enim aliquis dolere efficaciter de peccato sacrilegij propter specialem eius fœditatem, qua specialiter displicet Deo, & propter specialem, & grauiorem offensam Dei, quam continet, quod motiuum non complectitur etiam virtualiter, alia peccata mortalia inferiora furti, vel detractio- nis, &c. in quibus illa specialis turpitudō non inuenitur, nec illa specialis grauitas talis offensæ di- uinæ.

Secundō arguit prædictus Auctor n. 1. quia ex il- la Suarezij doctrina sequeretur, poenitens in eo casu si moreretur cum illo Sacramento valido fore damnandum, quod durissimum videtur; cum sit Sacramentum informe absque eius culpa. Quo ar- gumento dicit Suarez minis oppressum, varias solutiones tentare, vt illud vitaret, quæ magis ef- fugia sunt, quàm solutiones. Sed reuera hic Au- ctor finxit sibi Suarezium oppressum, qui nec difficultatem vllam sensit in argumento, nec va- rias dedit solutiones, nec necessaria erat Suarezij do- ctrina ad argumentum illud, cui quilibet Theolo- gus vnicō verbo satisfaceret: nam sicut, si poeni- tens faciendo, quod in se erat, & bona fide, ac cum attritione sufficienti confiteretur alicui, qui communiter existimaretur Sacerdos, & non esse- ralis, reuera non iustificaretur, sed damnaretur, si moreretur in eo statu, sic in nostro casu dicendum est, in quo nihil est durum, nec ad- miratione dignum, quia in vtroque casu damna- retur homo non propter culpam in confessione commissam, aut propter negligentiam illam, sed propter culpam mere præteritam, quæ dum reue- ra non tollitur per verum remedium, infert iustif- simè pœnam æternam; sicut puer, qui baptiza- tur vino pro aqua per errorem, damnabitur, non in pœnam illius erroris, sed in pœnam pecca- ti originalis, quod non fuit expiatum vero Sacra- mento.

P. Coninch illa disputat. 4. num. 73. & sequentibus, impugnat aliis argumentis sententiam illam Pa- tris Suarez. Primò quia ad essentiam, & valorem huius Sacramenti requiritur dolor, efficaciter tendens ad reconciliationem cum Deo, ex cuius re- conciliationis desiderio nascitur voluntas ipsa cō- fiteendi. Omnis autem seria voluntas reconciliatio- nis cum Deo implicite includit auersionem ab omni peccato mortali, & per consequens sufficere ad effectum etiam Sacramenti ponendum. Mino- rem probat; quia omnis amor efficax alicuius boni continet implicite detestationem mali con- trarij; ideo enim quilibet actus perfectæ chari- tatis continet virtualiter detestationem omnium peccatorum mortalium, licet homo eorum non recordetur, quia nimirum non potest stare ille actus cum actuali effectu ad peccatum mortale: sed neque potest stare voluntas efficax reconciliatio- nis cū Deo, cum affectu ad peccatum: ergo hæc vo- luntas, continet implicite detestationem omnium mortalium.

Hæc ratio maiorem apparitionem habet, quā su- periores: adhuc tamen non videtur solida: quia li- cêt ad hoc Sacramentum requiratur voluntas abso- luta reconciliationis cum Deo, hæc tamen volun- tas non semper includit virtualiter retractatio- nem omnium peccatorum. Quod probari potest in

actu spei iuxta communem sententiam dicentium esse desiderium explicitum, vel implicitum beati- tudinis, & tamen non omnis actus spei est detesta- tio virtualis omnium peccatorum, neque est virtua- liter attritio sufficiens ad iustificationem cum Sa- cramento, nam in peccatore sicut dantur actus fi- dei, dantur etiam actus spei absque dolore ex- plicito, vel implicito de peccatis. Ratio autem est, quia desiderium beatitudinis determinat qui- dem ad volenda media necessaria ad beatitudi- nem; non est autem medium simpliciter necessa- rium commisisse peccata; potest enim homo saluari per poenitentiam, licet prius peccauerit; ergo illud desiderium beatitudinis non infert neces- sariò hanc attritionem virtualement. Sic ergo in præ- senti potest esse desiderium reconciliationis cum Deo, quod tamen non contineat virtualement retra- ctationem omnium peccatorum. Nam si aliquis ex ignorantia putaret, peccata remitti à Deo absque eorum retractatione per solam elemosynam; pos- set velle dare illam elemosynam, ad impetrandam veniam peccatorum, & posset velle efficaciter re- conciliari cum Deo per illud medium; quæ tamen voluntas nullo modo includeret dolorem virtuale peccatorum. Alioquin omnes, qui de facto confi- tentur ad impetrandam veniam peccatorum, & exi- stimant se esse dispositos, habebunt fructum Sa- cramenti, quia illi volunt seriò reconciliationem cum Deo, & ex hoc desiderio apponunt illud me- dium, quod existimant sufficiens: sed tamen multi non iustificantur, quia non curant de dolore, & pro- positō habendo, quia non audierunt, hanc esse dis- positionem necessariā, vt constat manifestè in mul- tis rusticis, & pueris. Quamvis ergo amor efficax finis sit virtualiter amor mediorum, & dolor sit me- dium necessarium ad reconciliationem cum Deo, non tamen semper amor finis continet æquiva- lenter, & virtualiter actus illos, qui sunt media ne- cessaria ad finem: nam qui vult saluari, vult seruare præcepta, quorum vnum est dilectio Dei; & tamen ille amor salutis non est æquivalenter dilectio Dei super omnia; quia si hoc esset, iustificaret etiam ex- tra Sacramentum. Continet ergo illos alios actus per modum imperij, & causæ; non tamen continet in se perfectionem illorum æquivalenter; quia be- nē potest actus inferior imperare actum excellen- tiorem, & superiorem.

Vnde constat etiam ad exemplum illud de actu perfecto dilectionis Dei, qui continet semper de- testationem omnium peccatorum: ille enim actus non solum habet se per modum imperij respectu talis de- testationis, sed versatur circa ipsammet obiectum detestationis: nam amare Deū super omnia, est præ- ferre Deū omnibus aliis obiectis, & per consequens velle potius iacturam omnium quàm displicentiam Dei, ad quam vitandā homo reiecit omnia alia: hoc enim totum continetur implicite in illo amore Dei super omnia, quia hic amor versatur circa hæc om- nia tanquam circa obiectum implicitum: & ideo hic actus est æquivalenter dolor de peccatis, ad cuius scilicet obiectum terminatur implicite. At verò desiderium reconciliationis cum Deo, licet velit implicite actus necessarios ad eam reconciliationem, non tamen versatur circa obiectum ipsorum actuum sicut nec desiderium beatitudinis, & propositum seruandi mandata versatur circa obiectum om- nium actuum, qui necessarij sunt ad beati- tudinem, & quibus seruantur mandata: non enim est actus charitatis, nec misericordiæ, &c. licet sit imperium omnium illorum actu- um.

Secundō arguit prædictus Auctor n. 73. quia si

T 4 ad

ad valorem Sacramenti non requiritur dolor, qui virtualiter se extendat ad omnia peccata mortalia; sequitur, posse aliquem validè recipere hoc Sacramentum cum effectu actuali ad aliquod peccatum mortale; cum hoc enim actuali effectu stare potest dolor de aliquo peccato propter eius specialem turpitudinem. Respondetur negando sequelam: nam licet ad valorem non requiratur dolor vniuersalis de omnibus peccatis: requiritur tamen, vel propositum vniuersale non committendi de cetero vllum peccatum mortale, quod videtur satis indicare Tridentinum *sess. 14. c. 4.* dum contritionem definit detestationem de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero; & postea loquens de attritione dicit vtile esse, si voluntatem peccandi excludat: vel certè, si tale propositum vniuersale non requiritur, sed sufficit speciale circa peccata commissio pro vliquo Recentiores volunt, requiritur ad minus carentia propositi actualis peccandi, quam carentiam non habet, qui habet actualem effectum ad peccatum mortale: nam ille affectus est peccatum, ut constat & per consequens non habet id, quod requiritur ad valorem Sacramenti.

81. Dices, si ad valorem Sacramenti requiritur propositum vniuersale saltem virtualiter: ergo requiritur etiam dolor virtualiter vniuersalis, cur enim magis requireretur vniuersalitas in proposito, quam in dolore? Respondetur, in primis Concilium Tridentinum non eodem modo loqui, quoad hoc de dolore, ac de proposito: nam de illo solum dixit, *debere esse detestationem de peccato commissio*, in quibus verbis non petit dolorem terminatum ad omnia peccata, sed solum ad commissio: de proposito autem dixit vniuersaliter *debere esse propositum non peccandi de cetero*, & debere excludere voluntatem peccandi, quae verba vniuersalia sunt, & comprehendunt omnia peccata: in quo etiam sensu Greg. Pap. *hom. 34. in Evang. & l. 9. registri epist. 39.* dixit poenitentiam esse commissio plangere (ecce dolorem de praeteritis) & *plangenda non committere*, ecce propositum circa futura, in quibus etiam verbis maiorem vniuersaliter habet propositum, quam dolor; hic enim fertur ad sola commissio, illud verò ad omnia, quae committi possunt.

82. Ratio autem congruentiae duplex potest adduci. Prima desumitur ex ipsa natura doloris, seu retractionis; est enim talis actus, qui iuxta suum modum tendendi, fertur solum ad ea peccata, quae apprehenduntur commissio, neque enim retractari potest, nisi quod malè factum apprehenditur. Vnde qui non peccauit, non habet talem actum doloris; non ergo mirum, quod à poenitente solum exigatur dolor de peccatis commissio, & non dolor vniuersalis: at verò propositum ex natura sua ferri potest aequaliter ad omnia peccata possibilitate; vnde merito ex parte propositi vniuersalitas exigitur.

83. Secunda ratio esse potest, quia ad hoc ut homo admittatur de nouo in amicitiam, & gratiam Dei magis per se exigitur propositum circa futura, quam dolor de praeteritis: hinc enim est, quod si adultus aliquis cum solo peccato originali, & absque alio mortali à se commissio baptizaretur, non indigeret dolore aliquo, aut retractione, vel aliquo actu terminato ad vitam praeteritam, ad hoc, ut iustificaretur, indigeret tamen proposito vniuersali circa futura, & voluntate seruandi praepcepta, ut notat Suarez *tom. 3. in 3. part. disp. 38. sectione 1. conc. 2.* quia nimirum qui alteri se de nouo inferuim, vel domesticum tradidit, videtur hoc propositum adducere voluntatis eius exequenda: vnde

non mirum, si magis à poenitente in hoc Sacramento tale propositum vniuersale requiratur quam talis dolor vniuersalis. Dolor enim videtur solum exigi sub conditione, si aliquid contra Deum commisit; sicut autem ab eo, qui non peccauit, non exigitur dolor; ita nec ab eo qui ignorat aliquod suum peccatum, exigitur dolor de illo ad valorem Sacramenti, si afferat dolorem de illo peccato, cuius veniam petit, licet propter obicem non consequatur effectum, propositum autem non petitur sub conditione, sed absolute ab omnibus, qui de nouo volunt recipi in familiaritatem, & amicitiam diuinam.

84. Virgebis adhuc ex actu dilectionis Dei super omnia, qui sanè non solum infert propositum vniuersale non peccandi, sed etiam dolorem vniuersalem circa omnia praeterita: vnde quoties aliquis amat Deum super omnia, disponit se sufficienter ad gratiam, licet non recordetur sui peccati, ergo voluntas etiam illa reconciliandi se cum Deo non solum infert propositum vniuersale circa futura, sed etiam dolorem vniuersalem circa praeterita: quae enim maior connexio est dilectioni, quam huic voluntati cum dolore illo vniuersali?

85. Respondetur, in primis non omnem actum dilectionis Dei inferre illum dolorem, aut propositum vniuersale: neque enim quoties peccator dat eleemosynam pauperi propter amorem Dei, disponitur sufficienter ad iustificationem, sed solum quando habet actum perfectae dilectionis Dei super omnia, quo scilicet, afficitur erga Deum amore amicitiae super omnia alia, qui amor, sicut affert secum propositum vniuersale: sic etiam dolor saltem implicitum circa praeterita, quia amare, est vel le bonum illius, qui amatur: ergo eo ipso, quod homo amat Deum super omnia, & super se ipsum, vult Deum bona magis, quam sibi ipsi: Vnde sicut non potest homo amare se ipsum, quin eo ipso implicite odio habeat omnia sua mala, sic non potest amare Deum super omnia, quin implicite nolit offensam diuinam, & doleat de illa, si posita est. At verò voluntas reconciliationis cum Deo non habet hoc; per illam enim non volumus Deo bonum, sed nobis volumus reconciliationem; cui quidem reconciliationi non opponitur peccatum praeteritum; imò in rigore loquendo necesse est quod praecesserit peccatum, ad hoc, ut nunc ponatur reconciliatio, & licet homo eam velit ex amore pacis cum Deo, cui paci aduersatur peccatum, non tamen est necesse, quod amet hanc ipsam pacem amore vniuersali; potest enim amare seipsum, & efficaciter pacem futuram, non amando pacem pro tempore praeterito. Paci autem futurae non aduersatur peccatum praeteritum: vnde potest stare hic amor reconciliationis, & pacis cum Deo sine dolore vniuersali implicito de omnibus peccatis, licet non possit stare amor Dei super omnia cum effectu erga peccatum praeteritum: vnde perfecta charitas velle, si posset, facere, ne posset fuisse peccatum, quod Deo displicuit.

86. Alij Recentiores Theologi paulò aliter eandem sententiam Suariz impugnant; quia licet dolor (inquit) de vno peccato, & non de alio sufficeret ad valorem Sacramenti, quatenus est ex parte doloris; requiritur tamen (ut diximus) ad eundem valorem propositum vniuersale non peccandi, & quidem hoc propositum: si efficax est, non potest non extendi virtualiter ad peccata praeterita, eaq; implicite, sed efficaciter retractare, quia propositum generale, vel debet esse sub morio generali & communi ad omnia genera peccatorum, vel sub morio particularibus omnium virtutum, ergo cum

cum illud motuum comprehendat sub se tam peccata præterita quam futura, (vtrique enim illi opponuntur) consequens est, ut actus ille efficax non minus sit deestatio implicita peccati præteriti, quam propositum vitandi futurum. Sicut enim non potest esse odium efficax peccati præteriti quin sit propositum implicitum vitandi futurum sub eodem motivo; sic è contra non potest esse propositum efficax vitandi futurum, quin sit odium implicitum præteriti sub eodem motivo.

Hæc tamen ratio dissolvi, & impugnari facile potest. Primum, quia, ut diximus *sect. præcedenti*, licet dolor efficax includat virtualiter propositum in futurum, non tamen è contra propositum efficax includit dolorem efficacem de præteritis, nec sunt pares hi duo actus, quoad hoc, cuius rationem ibi assignavimus: Potest ergo aliquis præteritum non reprobare, & tamen firmissimè in futurum proponere. Sed potest hoc ipsum secundò ostendi ad hominem contra hos Auctores, qui admittunt ex parte doloris sufficere ad valorem Sacramenti dolorem de vno peccato ex motivo speciali illius virtutis. Ponamus ergo, aliquem dolere ex motivo iustitiæ de peccato furti, non tamen de peccato luxuriæ, cuius non recordatur: habet item propositum de cætero nunquam peccandi mortaliter ex motivo generali ad omnia peccata mortalia futura, nimirum propter malitiam reincidentia, quæ invenitur in aliis peccatis mortaliter futuris, à qua aliquam maiorem gravitatem accipiunt, quod quidem motuum sufficiens est ad propositum vniuersale, & firmum concipiendum, ut constat, & hoc ipso motivo confessarii excitare solent penitentes ad propositum firmum, & Christus videtur illud insinuassee, quando Ioann. 5. dixit Paralytico: *Ece sanus factus es: noli peccare, ne aliquid deterius tibi contingat.* Hoc autem motuum, licet generale sit ad omnia peccata futura non tamen extenditur ad peccatum luxuriæ præteritum, suppono enim illud fuisse primum peccatum mortale totius vitæ, nec habuisse malitiam reincidentia, ergo hic homo habet quidquid requiritur ad valorem Sacramenti absque vlla deestatio etiam implicita illius luxuriæ, habet enim dolorem efficacem de facto, qui iuxta hoc Doctores sufficit in ratione doloris, habet item propositum vniuersale, & firmissimum non peccandi de cætero ex odio reincidentia: ita iam inest omni peccato mortali futuro, quod propositum videtur etiam ponere quidquid ex parte propositi petitur in Tridentino, cum excludat omnem voluntatem peccandi: ergo recipiet Sacramentum validum, sed informem propter obicem luxuriæ mortalis nondum retractatæ implicitè.

Manet ergo sæpè possibilis casus ille à P. Suario positus, in quo possit dari hoc Sacramentum validum, & informem propter defectum doloris, qui non se extendit ad omnia peccata de facto commissæ. Nec ego video argumentum quo efficaciter possit reici, ut constet ex solutione eorundem, quæ alij contra illam doctrinam adduxerunt. Posset vltèrius aliquis obicere, quod si ea doctrina vera esset, sequeretur posse dari Sacramentum validum, etiam si scilicet aliquis doleret de vno peccato, & non de aliis: enim haberet dolorem sufficientem de illo peccato. Hoc tamen ex supradictis solui potest; nam tunc deesset propositum vniuersale non peccandi: qui enim scilicet vellet accedere ad Sacramentum absque dolore de aliis peccatis eo ipso peccaret, & per consequens non haberet propositum vniuersale non peccandi, quod tamen requiritur ad valorem, vel certè carentia propositi contrarij, & cuiusque effectus ad peccatum mortale

Quid tamen, si homo ex ignorantia inuincibili crederet non esse peccatum mortale accedere ad Sacramentum sine dolore de omnibus, dum tamen esset dolor de aliquo? Respondetur consequenter ad illam doctrinam concedendum, quod tunc fieret Sacramentum validum, & informem, quia memoria illius peccati per accidens se haberet ad obligationem doloris de illo, supposita ignorantia inuincibili de obligatione talis doloris. Atque ita ipse P. Suarez *sect. 4. m. 26.* consequenter docet Sacramentum fore validum, & in forme, si aliquis per inadvertentiam inculpabilem doceat solum de vno peccato & non de alio etiam mortali, quod confiteretur: eadem autem est ratio in nostro casu, quando scilicet non dolet propter ignorantiam de obligatione doloris. In utroque autem casu oportebit repetere postea illa peccata, quæ sine dolore confessus est, perinde ac si non fuissent in confessione explicata.

SECTIO VII.

Respondetur ad alia argumenta contra nostram sententiam.

Restant soluenda duo fundamenta, quibus P. Vasquez probat, nunquam posse dari Sacramentum hoc validum, & informem. Primum est, quia omnis ille dolor, seu attritio, quæ est pars huius Sacramenti, est etiam dispositio ad eius effectum; nunquam enim in conciliis fit mentio alterius contritionis, aut dispositionis necessariæ ad hoc Sacramentum, nisi illius, quæ est pars, ne distinguunt vnam duplicem dolorem, vnam qui sit pars, alteram, qui sit dispositio irrequisita ad effectum Sacramenti, ut constat ex Florentino *sess. ultim. in decreto Egg. & ex Tridentino sess. 4. cap. 4.* imò eandem penitentiam, quam Tridentinum *sess. 6. cap. 6.* assignauit, ut dispositionem necessariam ad effectum Baptismi eandem in Sacramento Penitentia postea assignat, ut patrem, nullam aliam exigens ut dispositionem: penitentia autem necessaria ad effectum Baptismi debet esse talis, quæ nunquam careat effectui: illa etiam, quæ assignatur pars Sacramenti penitentia, debet esse aalis. Item *eadem sess. 6. cap. 14.* dicitur penitentiam in Baptismo, & in hoc Sacramento differre in hoc quod hæc includat etiam confessionem, absolutionem, & satisfactionem, ex parte vero doloris nullam differentiam assignat; ergo talis dolor est ille, qui est pars huius Sacramenti, qualis ille qui est dispositio in Baptismo. Denique *sess. 14. cap. 4.* loquens de attritione, quæ potest esse pars huius Sacramenti, dicit debere esse tale, quæ excludat voluntatem peccandi; ergo attritio quæ debet esse pars, est talis quæ sufficiat ad effectum Sacramenti.

Hoc argumentum videtur posse retorqueri pro sententia P. Suarez ex eodem Tridentino, ex quo constat dari Sacramentum validum, quoties dantur omnes eius partes: nam posita materia sufficienti, forma & intentione Ministri, &c. datur procul dubio Sacramentum, possunt autem dari omnia hæc, absque eo, quod detur effectus huius Sacramenti, potest enim dari dolor de futuro cum proposito non peccandi de cætero confessio, absolutio, &c. absque effectu Sacramenti propter obicem alterius peccati non retractati: ergo dabitur materia, forma, &c. absque effectu.

Dices, nunc non dari materiam sufficientem, quia materia huius Sacramenti non est dolor de peccato, sed dolor de omnibus peccatis omis, qui tamen in eo casu non datur. Sed contra quia si penitentia

90.
Duo argu-
menta P.
Vasquez
quibus hæc
sententiam
vincunt.
Primum.

91.

92.